

ד.א.ל.ז.ז.ר

עלון לשבת קודש

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

נושא השבוע: נישואין (נז)

ב' שבט תשפ"ד 1508 (שנה כט')

ההפטר: "כה אמר" (יחזקאל כח)

פרשת וארא

"וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים.." (ו, יג.)

צינום עליו לחלוק לפרעה כבוד בדבריהם (רש"י).
ה' יתברך מצווה את משה ואהרן לחלוק כבוד לפרעה הרשע והעריץ שהעביד את בני ישראל בפרך כוון שהוא מלך וצריך לכבדו.
רואים אנו מכאן שבשמים אין מערבים את התחומים, את המכות שצריך פרעה לקבל הוא מקבל, ואת הכבוד שצריך הוא לקבל מתוקף היותו מלך הוא גם מקבל.
מכאן נלמד כמה צריך לכבד כל יהודי באשר הוא, שהוא בנו של מלך מלכי המלכים. (תורת הפרשה)
וקל וחומר בבית פנימה שהאשה תכבד את בעלה כיאה ל"מלך" הבית ותעשה לו את הדברים שהוא אוהב ... הוא ייקר אותה ויעשה אותה מלכה.

"אמור אל אהרן קוז מטר ונטה ידך על מימי מצרים..." (ו, יט.)

מפרש רש"י: לפי שהגן היאור על משה כשהושלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים אלא ע"י אהרון.
מהקפדתו של משה רבינו שלא להכות את היאור אנו למדים עד היכן מגיע חיובו של מידת הכרת הטוב, עד כדי כך שאף לדומם שהגן על האדם יש להחזיר טובה תחת טובתו.
ולכאורה תמוה, מה העניין להכיר טובה לדומם שאינו מרגיש דבר? מבאר הרב דסלר: אמנם הדומם אינו יודע אם הכירו לו טובה או לא, אולם כשאדם נוהג כן הוא מעדן את נפשו ומזככה ואם אינו נוהג כן הוא מרגיל את נפשו להתנהגות של רשעות, אכזריות וכפיות טובה.
קל וחומר בבית פנימה כמה צריכים בני הבית ליקר אחד את השני ובפרט את עקרת הבית שכה טורחת ויגעה לארגן ולסדר את הבית שיהיה נעים לגור בו ולהכין לבני הבית את כל צורכיהם קרי בגדים נקיים, ארוחות מבושלות בכל יום. וגם כלפי אב המשפחה שמשתדל למען בני הבית בפרנסה, בקניות ובסידורים ובתיקון דברים שמתקלקלים – ידעו בני הבית לפרגן ולהודות ולא יקבלו זאת כמובן מאליו.

עצת אחיתופל ! (הרב מרדכי רוט)

מעשה שהיה

ישב אצלי לפני כשבועיים אברך צעיר שסיפר לי: 'התחתנתי בגיל די מוקדם, שנה אחרי החתונה חבקנו בן, ולאחר שלוש שנים אשתי ילדה שוב, הפעם היו אלה תאומים. עד אותו זמן אני לא יכול להגיד לך שהיינו הזוג הכי מושלם בעולם. היו לנו תקופות טובות ותקופות פחות טובות, אבל בסך הכל חיינו טוב ובשלום.
הכל התחיל אחרי לידת התאומים, הייתה זו תקופה מאוד קשה, לאשתי היה קשה נפשית. מאישה שהייתה פעילה בבית ובעבודה נהייתה תקופה חדשה, בה אשתי לא עשתה כלום בבית. הלכנו לאבחון והפסיכיאטר שלל שהיא סובלת מדיכאון שלאחר לידה, ומלבד מהעבודה הרגילה בה אני עובד בכל

כשעוברים עלינו נסיון וקושי נזכור שמטרת ה"חושך" להזכיר לנו לתת את השליטה לבורא

ע"פ "אור החיים" אופק תל אביב * לא לעיין בזמן תפילה * שקיעה 4:57-5:02 * סוף זמן ק"ש 8:43-8:44

ציאת שבת: 6:00

ציאת שבת: 5:28

כניסת שבת: 4:37

יום, אף טיפולתי באשתי בילדים ובכל צרכי הבית.

אין לנו משפחה גדולה, כך שעזרה מבחוץ לא הייתה לי, את הכל אני עשיתי לבד בכוחות עצמי. ארבעה חודשים איך שהוא שרדתי אבל מהחודש החמישי הרגשתי שאני מתחיל לקרוס, ניסיתי למשוך עוד ועוד עד שהרגשתי שאני כבר לא יכול יותר. אני גם בן אדם, כמה זמן אשתי יכולה להיות כך? אמרתי לעצמי במעט כעס ומעט רחמים.

אולי משם התחילה הטעות שלי שלא פניתי לבקשת עזרה חיצונית. הייתי צריך עזרה בבית, עזרה לאשתי וגם קצת עזרה לעצמי, במצב הקשה שהייתי נתון בו.

עברו עוד כמה חודשים והרגשתי שאני לא יכול יותר כבר לסחוב, אשתי התחילה בינתיים שיחות עם מטפלת רגשית, אבל אני בינתיים מתמודד. מה יהיה פה? שאלתי את עצמי שוב ושוב, האם הבית שלי יחזור לתפקד כבית נורמלי? האם אשתי תחזור להיות כמו שהיא הייתה? הייתי עצוב ומדוכא, הרגשתי שאני חייב לדבר על זה עם מישהו.

באופי שלי אני בן אדם סגור ולא נוהג לשתף אחרים במה שעובר עלי. היה לי רק חבר אחד מאוד טוב. אפשר להגיד שהוא היה החבר הכי טוב שלי, היינו באותו בית ספר יחד, באותן ישיבות ואף עבדנו באותה עבודה יחד. הייתה לנו חברות מאוד טובה ועמוקה, היינו יושבים ומדברים שעות ארוכות, לא הסתרנו שום דבר אחד מהשני. היינו עוזרים אחד לשני, מעודדים וגם היועצים אחד של השני.

בכל אותו זמן התביישתי לספר לחברי הטוב את מה שקורה בבית שלנו בחצי שנה האחרונה, אך הרגשתי שאני חייב לשתף אדם שאני יכול לסמוך עליו במה שעובר עלי. התקשרתי אליו ואמרתי לו שיש לו ענין מאוד חשוב לדבר איתו. נפגשתי איתו וסיפרתי לו הכל, דיברתי ודיברתי במשך שעה.

כמו תמיד הוא עודד אותי ואז תוך כדי שיחה הוא אמר לי: 'תשמע גם לי היה את אותו סיפור עם אשתי, אבל אצלי הסיפור הסתיים הרבה יותר מהר מאשר אצלך. גם אשתי אחרי לידת אחד הילדים התנהגה כך, הלכנו לטפל, היא לקחה כדורים נגד דיכאון אבל שום דבר לא עזר עד שיום אחד הרגשתי כמוך שאני כבר מתפוצץ. ניגשתי לאשתי אחרי שנתיים של התמודדות קשה ואמרתי לה 'אני לא יכול יותר להמשיך כך? אם לא תתפסי את עצמך, לא נוכל להמשיך לחיות כך'. אמרתי את זה בכאב לב אבל באמת הרגשתי שאני לא יכול יותר, ולא אמרתי לה את זה בשביל להפחיד אותה, פשוט לא יכולתי. וראה זה פלא, מאותה שיחה אשתי חזרה לעצמה והנה אתה רואה אנחנו חיים, חיים מאושרים, אני חושב שפשוט תעמיד אותה על המקום, אצלי זה עבד'.

'אתה בטוח במה שאתה אומר?' שאלתי אותו, והוא השיב: 'זה מה שהיה אצלי'. הודיתי לו על השיחה שהייתה חשובה לי כל כך, הרגשתי יותר קל ומשוחרר. כל הדרך בחזרה לביתי חשבתי על מה שסיפר לי חברי, אמרתי לעצמי: 'אולי גם אני אנסה?' לא חשבתי לשנייה שכזה צעד, לאיים על האשה בגירושין, זה לא צעד שעושים סתם כך כי חבר שלך אמר שהוא עשה את זה... לא חשבתי באותו רגע שצעד כזה דורש ייעוץ נישואין מקצועי, להתייעץ עם רב רציני שמבין בנושאים הללו.

שלא תבין לא נכון, עברתי תקופה מאוד קשה ללא קבלת שום עזרה מקצועית מבחוץ, פשוט אמרתי לעצמי שאין לי ברירה וכל כך סמכתי על החבר שלי, שלמחרת ניגשתי ואמרתי לאשתי שיש לי משהו חשוב לדבר איתה וקבענו שנדבר בערב. אחרי שהשכבתי את הילדים לישון ישבתי איתה בסלון. לא ידעתי איך להתחיל ואמרתי לה: 'תשמעי, אני מאוד אוהב אותך אבל אני חושב שאת צריכה לתפוס את עצמך, אני לא מוכן להמשיך כך את החיים שלנו'. היה נראה שאשתי עוד שניה מתעלפת, אבל היא לא אמרה לי מילה, היא פשוט קמה ויצאה מהסלון בהפגנתיות.

עבר שבוע מאותה שיחה ויום אחד אני מוצא מכתב על הכרית שלי במיטה, אשתי כתבה לי כך: 'נכון, אני עוברת תקופה קשה, אבל אם אתה מציב לי תנאים ולא מסוגל להכיל אותי ולעבור איתי ביחד את התקופה הקשה שלי, אז אני גם רוצה להיפרד'.

אני לא יכול לתאר לך את מה שהלך בתקופה שאחר כך. כל התסכול של החצי שנה האחרונה צף ועלה לי. אין לה בושה, אני כבר חצי שנה מתמסר ב-100% לבית ובשבילה, והתחלתי לדבר לא יפה והיא כמוכח החזירה לי מנה אפיים. כשמתחילים מלחמות של כבוד זה לא נגמר, זה רק מחריף ומתעצם.

לא אתאר את כל התהליך, אבל לאחר חצי שנה נפרדנו, היו אלו גירושין כואבים מאוד ...

אחר כך נפל לי האסימון שבעצם מי שגרם לי לכל הגירושים, זו אותה עצת אחיתופל שנתן לי החבר שלי. אני יושב עכשיו מולך, יודע שעשיתי טעות במה שאיימתי .... אני היום שבר כלי, שבור נפשית וגם רוחנית וזה גרם לי להידרדרות רוחנית'.

למדתי כמה דברים חשובים. לפעמים אנשים נקלעים לכל מיני בעיות קשות בחיים שדורשות ייעוץ והכוונה מקצועית וגם החבר הכי טוב שלך בעולם לא מבין בזה והוא רק יכול להרוס לך. חבר טוב ומבין צריך לומר אני לא מבין בזה כדאי שתלך לייעוץ מקצועי, לא רוצה סתם להגיד לך דברים שאולי יחרסו לך את החיים, אבל יש חברים שחושבים שהם חכמים ובטעות הם יכולים להרוס את החיים של החבר הכי טוב שלהם.

ישנה תופעה של חברים שנהיים יועצים, מאיפה החבר מבין בנפש האדם? מאיפה הוא מבין בייעוץ נישואין? חבר טוב שמבין אמור להבין, להכיל ולהקשיב, אבל לחתוך דיני גורלות, מאיפה הביטחון הזה? למדתי שבכל אותו זמן שהיה לי קשה, נכון שהאופי שלי הוא שלא לשתף אנשים במה שעובר עלי אבל הייתי חייב לשתף אנשי מקצוע, לבקש עזרה מרבנים. התמודדתי לבד עם הכל ובסוף קרסתי, לא יכולתי להמשיך יותר ואז איימתי על אשתי, וזה הקש ששבר את גב הגמל. גרושתי כבר יצאה מהמצב הנפשי שהייתה בו, אבל עכשיו אני במצב נפשי קשה מאוד ואני צריך עזרה... סיים את סיפורו העצוב. אומר הרב מרדכי רוט: במצב הכוונה נכונה הוא לא היה עושה את הצעד הזה. דיברתי עם כמה אנשים שהיו מעורבים בעניין וגם הם אמרו שזה אחד הסיפורים שממש חבל על מה שקרה פה. למרות שאני לא יועץ נישואין אני רק מטפל רגשי, יצא לי כבר מספר פעמים לגרום לזוגות לחזור ..., אולי השם יעזור לי שגם בזה אזכה לגרום להם לחזור ולחיות שוב ביחד.

הלכות הנהגות בין בני הזוג[י]

פינת ההלכה

יחס הורים ובני הזוג (א)

א. במקרה של בעיה ב"שלוש בית" או כל וויכוח בין בני הזוג אין לערב בשום פנים ואופן הורים, קרובים וידידים. לכן במקרה הצורך יפנו ליועץ נישואין תורני בקי שאין לו מעורבות אישית בעניין (הנשואין כהלכה ולאגדה לרד דוד נקי עמ' 85, שלום בית לרב אהרון זכאי).

הסבר: ההורים בהיותם נוגעים בדבר, כוח השיפוט שלהם לקוי וכשמעורבים דעות רבות מתרבות המחלוקות והמריבה מתעצמת. וגם אם בני הזוג ישלימו ביניהם, בני משפחה נשארים עם הכעסים וההקפדה על בן/בת זוג (המדריך לנישואין מאתשרים לרב זמיר כהן עמ' 165, שלום בית עמ' 250, זוגיות עם רגש לרב מייכאל לסרי עמ' 134).

דוגמא ממעשה שהיה: זוג התחתן והתחיל את דרכו הצעירה. ההורים של שני הצדדים היו מאוד מרוצים מהזוג הזה ויחלו כל פעם לבואם וקיבלו אותם במאור פנים ובחביבות. אצל הזוג הצעיר החלו להתגלות חילוקי דעות וויכוחים כמקובל וזה גלש לשימוש במילים משפילות ולביזוי ההורים של 2 הצדדים מאחר והכלה היתה בת בכורה היא סיפרה זאת להוריה וגם החתן שהיה בכור סיפר להוריו, ההורים של שני הצדדים קיבלו זאת קשות וליבו יותר את המריבה. שכשהגיע החתן להורי הכלה הם התייחסו אליו בקרירות ובהתנכרות וכנ"ל כשהכלה הגיעה לבית הורי החתן התייחסו אליה בהתאם. ההורים המשיכו לתת עצות אחיתופל לבנסבתם והתוצאה גירושין של הבת עם שלשה ילדים ... כשהגיעה להוריה אמרו לה למה סיפרת לנו על כל המריבות שלכם? ראי לאן הגעת....

ב. בתחילת הנישואין החתן ולכלה ימנעו מלגור אצל ההורים של אחד הצדדים היות ויש בזה פגיעה קשה בחיי הנישואין של הזוג הצעיר ובקשר שלהם שנבנה כעת, אין להם את הפרטיות הנצרכת וכן יש התערבות בלתי פוסקת של ההורים המארחים בחיי הזוג וכך נוצרים משקעים שלילים בין הזוג להורים שקשה למחותם (הנשואין כהלכה ולאגדה עמ' 123, זוגיות עם רגש עמ' 136).

וכשהזוג גר בבית הורי החתן יש את בעיית "כלה וחמותה" שכידוע לא מסתדרות זו עם זו (גמ' שבת כו. , גמ' יבמות קיז). ואם גרים בבית הורי הכלה יש את בעיית "חתן וחמותה" שכידוע יש חיבה מסוכנת לחתן הראשון ולבאים אחריו (גמ' פסחים קיז. ועיין בכ"י גמ' קידושין יב. וכש"ס גמ' ד"ב לה: שלא רק חתן ראשון).

ג. חייב אדם לכבד את חמיו (ש"ע יו"ד סי' רמ"ב) וחמותו (ט"ז סי' ק"ט, עיין ש"ע יו"ד סי' שער סי"ו) כמו שמכבדים זקנים חשובים (ש"ע סי' ק"כ) דיינו בקימה והידור כשמגיעים לתוך ארבע אמותיו ואפילו אם חמיו צעיר. ויש נוהגים גם כן לנשק את ידו דרך כבוד וכן ראוי לעשות בפרט אם חמיו הוא בעל מעשים טובים ובן תורה וכל שכן אם הוא תלמיד חכם (ילקו"י למד"ן יאחז יוסף כיבוד אב ואם פ"ד סי' כ"ט) וגם אם חמיו וחמותו מצערים אותו, עם כל זאת חייב לנהוג בהם בכבוד ולקרא להם בדרך ארץ (ש"ע סי' לה).

ד. אף אם חמיו עם הארץ חייב לכבדו כנזכר, אבל אם היה רשע בעל עבירות אין חיוב לכבדו, ובמקום שיש חשש למחלוקת אם לא יכבד את חמיו יכול לכבדו ואין בזה איסור (ילקו"י ש"ע סי' לו).

ה. יש שנהגו לקרוא לחמיו וחמותו בשם "אבא" ו"אמא", כדרך שדוד המלך קרא לשאול ואין איסור בדבר, ויש אומרים שאין לעשות כן משום שכינוי זה לא ניתן להאמר כי אם לאביו ואימו, ואם יקרא בתואר זה גם לאחרים נראה ח"ו ככופר באביו ואימו – ומסכם מר"ן הרשל"צ יצחק יוסף שליט"א שאין מנהגו לקרא להם אבא ואמא (ס"ס לנ).

מכל מקום אין זה מן הראוי לקרא לחמיו וחמותו בשם הפרטי, שהרי גם לזקנים חשובים לא קוראים בשם הפרטי (ילקו"י ס"ס לנ).

ו. גם האשה חייבת לכבד את חמיה וחמותה כמיטב יכולתה, וכל שכן שזה כבוד בעלה שהיא חייבת בכבודו (נכרי יוסף להחיד"א יו"ד סי' רמ"א ס"כ, בן איש חי ס"ב שופטים ס"ל, וילקו"י ס"ס לל, שלום בית פ"ט עמ' 252, נישואין בהלכה ולאגדה עמ' 85).

ז. כשהוריה באים לבקר ויושבים לסעודה תגיש קודם לבעלה ואח"כ לאביה ואימה. וגם אם הוריו סועדים עמהם, תגיש לבעלה ולחמיה וחמותה ואח"כ להוריה, שכבוד בעלה קודם לכבוד הוריה וכבוד הוריו בכלל כבודו (ילקוט יוסף כיבוד הורים לרש"ל יצחק יוסף שליט"א פ"ד ס"ל, הגיטאות בהלכה ולאגדה עמ' 85).

ח. אישה שאביה או אימה ציוו עליה שלא תכבד את חמיה או חמותה אין לה לשמוע להם, וכן הבעל אם ציווהו אביו או אימו שלא לכבד את חמיו או חמותו, אינו צריך לשמוע להם (ילקוט יוסף כיבוד הורים לרש"ל יצחק יוסף שליט"א פ"ד ס"ל).

ט. על הבעל להשתדל לשבח את אשתו מידי פעם בפני הוריה על שזכו לבת כזאת, ועל שזכה לאשה כזאת. וכן האשה תשבח את בעלה בפני הוריו, ודבר זה יגביר ויחזק את השלום בין המשפחות וכל שכן את השלום והאחוה ביניהם (שלום בית פ"ט) אבל אין לבעל להרבות בשבח אשתו בפני אימו [הטעם: שידוע שכלה וחמותה צרות זו לזו] (ס"ס עמ' 252).

י. אם יש עימות בין אשתו להוריו, אין לו לבעל על אשתו כדי לעשות נחת רוח להוריו, ורק אם אשתו מתחצפת אל הוריו, אף שהצדק עימה, ראוי לו להשתיקה בנחת ולאמר לה לנהוג בדרך ארץ, כדי להפיס את דעת הוריו. ואם רואה שהמריבות בין אשתו להוריו הן תכופות וגורמות להפרעה בשלום ביתו ישתדל שלא להגיע לבית הוריו יחד עם אשתו, אך הוא עצמו יבקר אצלם כדי להפיס את דעתם (ילקו"י כיבוד אב ואם פ"ד ס"ל).

להעיר ולעורר בעניין תפילת שחרית [נכון ליום שישי פרשת וארא]

פועלים שזמנם מצומצם ועליהם להופיע במקום עבודתם בשעות המוקדמות של הבוקר, ובפרט בימות החורף שהשעה דחוקה להם:

* מותר להם להתפלל לכתחילה אחר עמוד השחר, וכשבאים יתחילו פרשת העקידה וסדר הקורבנות כ- 90 דקות לפני הנץ החמה [היום הזמן ת"א- 5: 22, חיפה- 5: 22, ב"ש- 5: 18, י-ם- 5: 15], באופן שיתחילו "ברוך שאמר" לאחר עמוד השחר (שהוא 72 דקות קודם הנץ החמה, וכנ"ל) [היום הזמן ת"א- 5: 39, חיפה- 5: 38, ב"ש- 5: 35, י-ם- 5: 31]

* כאשר יסיימו הציבור ברכות ישתבחו (שבינתיים עברו לא פחות מ-6 דקות אחר עמוד השחר) [היום הזמן ת"א- 5: 45, חיפה- 5: 44, ב"ש- 5: 41, י-ם- 5: 37] יתעטפו בציצית ויניחו תפילין בברכותיהן, ואח"כ יאמר השליח ציבור קדיש וברכו, (וטוב שיאמר בלחש 3 פסוקים ה' צבאות עמנו וכו' לפני שיאמר הקדיש) ויתחילו ברכת יוצר אור וכו'.

* כאשר יגיעו לתפילת שמונה עשרה יתפלל השליח ציבור בקול רם שלוש ברכות הראשונות וגם הציבור יתפללו עימו מילה במילה עם הקדושה ואח"כ יסיימו התפילה בלחש. ואין צורך להתפלל חזרה מאחר שהפועלים ממחרים לעבודתם.

* ואם יש להם עוד פנאי מועט יאמרו וידו וי"ג מידות ונפילת אפיים, ואם לא ידלגו הוידו ונפילת אפיים, ויאמרו חצי קדיש, ואח"כ יאמרו אשרי ובה לציון, וקדיש תתקבל ויחלצו הטלית והתפילין תוך כדי אמירת שיר של יום ועלינו לשבח, ויצאו לעבודתם.

* וביום שני וחמישי כשהזמן מצומצם יש להעדיף קריאת ספר תורה על הוידו והתחנונים.
* ובדרך הליכתם לעבודה יסיימו את שאר התפילה, ומובן מאילי שאם יש להם עוד פנאי, יאמרו תפילת שמונה עשרה עם חזרת השליח ציבור וכן ישלימו במידת האפשר את שאר התפילה (ילקו"י ח"א עמ' קל"ו ס"ב)

אי"ה תתקיים תענית דיבור באשדוד ביום שלישי ו' בשבט בשעה 8:30 בבוקר עד הערב
בב"כ נר דוד רח' ברנר 28 אזור ה' כולל ארוחת צהרים

מנין שחרית חדש באשדוד באזור ט בימים א-ו 6:30 בבוקר הודו ומסתיים ב- 7:00
בב"כ בתוך ב"ס דביר רח' ראש פינה 11

ניתן להשיג ב"איחוד" את לוח ברכות הצבעוני הכולל רשימת מאכלים וברכותיהם וכן את סדר תרומות ומעשרות הצבעוני הכולל את נוסח ההפרשה בליווי הסבר ותמונות טל': 08-8644452